

Презиме		13.06.18	
Број	Свој	Свој	Свој
05	7349/1-1		

**ОДЛУКА ВЕЋА ЗА МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
О ФОРМИРАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ЗАВРШЕНЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу, одржаној 07.03.2018. године, одлуком бр. IV-03-165/19 формирана је Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације под називом „Хигијенско-нутритивни статус као предиктор здравља становништва Србије“ кандидаткиње Марије Р. Секулић, у саставу:

1. **Проф. др Сања Коцић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Социјална медицина*, председник;
2. **Доц. др Снежана Радовановић**, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Социјална медицина*, члан;
3. **Проф. др Александар Ђорац**, редовни професор Медицинског факултета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици за ужу научну област *Превентивна медицина - Хигијена и хумана екологија*, члан.

Комисија је прегледала и проучила докторску дисертацију др Марије Секулић и подноси Наставно-научном већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

2.1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Докторска дисертација кандидаткиње др Марије Р. Секулић под називом „Хигијенско-нутритивни статус као предиктор здравља становништва Србије“, урађена под менторством проф. др Неле Ђоновић, ванредног професора Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Хигијена и екологија и доц. др Драгана Васиљевића доцента Факултета медицинских наука Универзитета у

Крагујевцу за ужу научну област Хигијена и екологија, представља оригиналну научну студију која се бави испитивањем утицаја социоекономских карактеристика, исхране и животних стилова на настанак поремећаја ухрањености код одраслог становништва Србије.

Здравствени проблеми са којима се сусрећу неразвијене и земље у развоју су бројни, а ограничени ресурси онемогућавају истовремено решавање свих проблема. Детерминанте здравља попут неправилне исхране, нездравих животних стилова, недовољне физичке активности, лоших хигијенских навика, само су неке које могу утицати и довести до поремећаја ухрањености и нарушења здравља.

Поремећаји ухрањености, првенствено гојазност, представљају озбиљан здравствени проблем појединца и друштва. Светска здравствена организација (СЗО) истиче да је гојазност један од водећих здравствених проблема 21. века, као и да је преваленција гојазности достигла пандемијске размере. Гојазност за последицу има бројне хроничне незаразне болести (кардиоваскуларне болести, дијабетес, малигна обољења и др.) што доводи до већег притиска на здравствену службу и већих издвајања средстава за њихово лечење.

С обзиром да гојазност није проблем само нашег поднебља, већ глобални проблем популације широм света, неопходно је како би се предузеле мере превенције које би дале задовољавајуће резултате, креирати стратегије за борбу против гојазности као значајног проблема данашњице.

Из свега горе наведеног Комисија закључује да је приложена докторска дисертација оригинални допринос у области превентивне медицине и јавног здравља.

2.2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Прегледом литературе и увидом у биомедицинске базе података „PubMed”, „Medline”, „KOBSON”, „SCIndeks” помоћу кључних речи „obesity”, „chronic diseases”, „nutrition”, „physical activity”, „Serbia”, комисија констатује да докторска дисертација кандидата Марије Р. Секулић под називом **„Хигијенско-нутритивни статус као предиктор здравља становништва Србије“**, представља резултат оригиналног научног рада. Научним доприносом може се сматрати онај део рада који проширује достигнута научна сазнања и даје нов увид у њих.

2.3. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

А. Лични подаци

Др Марија Р. Секулић рођена је 28.07.1982. године у Крагујевцу. Медицински факултет Универзитета у Крагујевцу завршила је 2008. године са просечном оценом 8,29. Академске докторске студије на Факултету медицинских наука у Крагујевцу, изборно подручје Фармакологија и токсикологија, уписала је школске 2012/2013. године, а усмени докторски испит са оценом 8 положила је 2015. године. У периоду од августа 2009. године до марта 2010. године била је волонтер Дома здравља Крагујевац, а потом у Центру за физикалну медицину и рехабилитацију КЦ „Крагујевац“ у периоду од априла 2010. године до маја 2012. године. Од марта 2014. године запослена је на Факултету медицинских наука, Универзитета у Крагујевцу, на предмету Хигијена и екологија, најпре као сарадник у настави, а од јула 2016. године као асистент. Здравствену специјализацију из Хигијене уписала је 2015. године на Факултету медицинских наука Универзитета у Крагујевцу.

Б. Списак објављених радова (прописани минимални услов за одбрану докторске дисертације)

Кандидат је први аутор у раду објављеном у часопису индексираном на SCI листи (категорије M20) и категорије M50 чиме се испуњава услов за одбрану докторске дисертације.

Списак радова:

1. **Sekulic M**, Vasiljevic D, Radevic S, Djonovic N. Socioeconomic Inequalities in Overweight and Obesity in Serbia: Data from 2013 National Health Survey. *Frontiers in Pharmacology*. 2017; 8:967. **M21**
2. **Sekulic M**, Stajic D, Đonovic N. The analysis of nutritional predictors of anemia combined with obesity in primary school-age children. *Ser J Exp Clin Res*. 2018; 19(1): 65-72. **M51**
3. Milovanović B, Tomović D, Janković SM, Grubor I, Nikolić Lj, Nikolic M, Mijajlovic M, Mrvic S, Divjak A, Milojevic A, Djokovic J, Prokic A, Bukonjic A, **Sekulić M**, Matic V, Vukmirovic Dj, Rakonjac B, Dimitrijevic T, Nikolic N, Jovanovic D, Milovanovic J, Ratkovic M, Barudzic N, Mladenovic N, Milutinovic M, Antanaskovic A, Nikolic M. Factors Influencing the Fear of Needles among Students of Medicine and Pharmacy. *Acta facultatis medicae Naissensis* 2017; 34(2):147-158. **M51**
4. Stajić D, Živanović S, Mirić A, **Sekulić M**, Đonović N. Prevalence of risk factors among women with osteoporosis. *Ser J Exp Clin Res* 2017; 18(3): 239-243. **M51**

5. Radević S, Đonović N, Mihailović N, Simić-Vukomanović I, Janićijević K, Sekulić M, Kocić S. Socio-medical aspects of depression among elderly adults in Serbia. Ser J Exp Clin Res. 2017; doi: 10.1515/sjecr-2017-0065. **M51**

2.4. Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Урађено истраживање је у потпуности у складу са пријављеном темом докторске дисертације. Циљеви истраживања и примењена методологија истраживања идентични су са одобреним у пријави тезе. Докторска дисертација садржи следећа поглавља: Увод, Хипотезе и циљеве истраживања, Материјал и методе, Резултати, Дискусија, Закључак, Литература и Прилог. Рад садржи 9 графикона и 23 табеле. У поглављу „Литература” цитирано је 335 библиографских јединица из иностраних и домаћих стручних публикација.

У **УВОДНОМ ДЕЛУ** аутор је јасно и прецизно изнео актуелне и расположиве податке о хигијенско нутритивном статусу као предиктору поремећаја ухрањености и последицама које услед неправилне ухрањености настају код одраслог становништва.

У делу **ХИПОТЕЗЕ И ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА** описани су главни циљеви и хипотезе истраживања. Главни циљеви истраживања су били:

1. Извршити идентификацију предиктора здравља одраслог становништва Србије у нутритивном и хигијенском погледу
2. Процена преваленције поремећаја исхране код одраслог становништва Србије и предвиђени тренд до 2020. године
3. Процена повезаности социјално-демографских и нутритивних фактора са гојазношћу код одраслог становништва у Србији
4. Испитати повезаност физичке неактивности и гојазности са присуством хроничних болести (кардиоваскуларних, цереброваскуларних, дијабетеса, алергија, дегенеративних и малигнух болести) и самопроценом здравља

Постављене су следеће хипотезе:

1. Преваленција поремећаја исхране: неухрањености, прекомерне телесне масе и гојазности је виша од 50% са сталним трендом пораста
2. Преваленција недовољне физичке активности је већа од 30% код жена.
3. Постоји јака корелација између преваленције гојазности и физичке неактивности.
4. Преваленција гојазности је мања код мушкараца старосне категорије 19-34. године, непушача, који су у браку, физички активни, у односу на мушкарце осталих старосних категорија са овим карактеристикама.

5. Социјално-економски статус и демографски показатељи (брачно стање, ниво образовања, материјално стање, запосленост) утичу на физичку неактивност и појаву поремећаја исхране, пре свега гојазности.
6. Физички неактивне и гојазне особе чешће процењују своје здравље као лоше и имају већи ризик за појаву хроничних болести и мултиморбидитета.

МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА су идентични са наведеним у пријави докторске тезе. Кандидат је прецизно описао дизајн студије, испитивану популацију, испитиване варијабле, статистичку анализу података. Методологија рада у једном делу се поклапа са методологијом израде дисертације другог кандидата, што се може сматрати неодговарајућим, али се оправдање за такав поступак може наћи у томе да су обе дисертације као извор користиле исто истраживање спроведено на подручју Републике Србије, па опис методологије добијања података и мора бити исти, али да су на различите начине и у различитом обиму приступили обради добијених података те се и методологија у осталом делу истраживања разликује.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА указују да су неправилна исхрана, нездрав животни стилови, недовољна физичка активност, лоше хигијенске навике важне детерминанте здравља које могу утицати и довести до поремећаја ухрањености и нарушења здравља. Резултати истраживања су детаљно и јасно приказани помоћу помоћу 9 графикана и 23 табеле. Статистичка обрада и анализа одрађена је у статистичком пакету SPSS ver. 20 (The Statistical Package for Social Sciences software (SPSS Inc, version 20.0, Chicago, IL) for Windows. Табеларно и графичко представљање урађено је у Excel програму.

У поглављу **ДИСКУСИЈА**, анализирани су добијени резултати и упоређени са литературним подацима из ове области. У оквиру дискусије добијени резултати су дискутовани у контексту сличних, али и различитих података о повезаности детерминанти здравља и неправилне ухрањености. Наведени су ставови из најзначајнијих научних радова из ове области. Коришћена литература је адекватна по обиму, садржају и релевантности. Цитирано је 335 библиографских јединица из домаћих и иностраних стручних публикација.

2.5. Научни резултати докторске дисертације

Најзначајнији резултати истраживања су садржани у следећим закључцима:

1. Дистрибуција стања ухрањености показује да је највећи проценат одраслог становништва Србије нормално ухрањено, док је више од петине становништва гојазно.

2. Више гојазних испитаника је било међу женама, док је више предгојазних испитаника било међу припадницима мушког пола.
3. У групи гојазних издвојили су се следећи параметри: незапосленост-радна неактивност, пол, брачно стање, средњошколски степен образовања.
4. За прекомерну ухрањеност као предиктори су се издвојили старост (посебно између 65 и 74 године), брачно стање или нека врста ванбрачне заједнице, као и живот у сеоској средини.
5. Навике у исхрани- употреба масноћа животињског порекла у припреми хране као и дневни унос воћа и поврћа су повезани са степеном ухрањености.
6. Употреба дуванских производа и алкохола је повезана са нижим вредностима индекса телесне масе.
7. Степен самопроцене здравља као и степен самопроцене здравља усне дупље и зуба је је нижи код гојазних испитаника у односу на испитанике који су нормално ухрањени.
8. Гојазност представља значајан фактор ризика за појаву многих хроничних болести, као што су хипертензија, инфаркт миокарда, коронарне болести, хипер и дислипидемије, дијабетес, мождани удар, депресија и друге.
9. Преваленција гојазности показује тренд константног раста, тако да се може очекивати да 2020. године 25,18% одраслог становништва Србије буде гојазно.

2.6. Примењивост и корисност резултата у теорији и пракси

С обзиром на горе наведено, Комисија оцењује да ова докторска дисертација даје нова и значајна сазнања о хигијенско-нутритивним предикторима који су се показали индикативним за настанак и развој гојазности, што је од круцијалног значаја у формирању промотивних програма о здравим животним стилевима који ће бити од помоћи у очувању квалитета живота и спречавању настанка хроничних незаразних болести.

2.7. Начин презентирања резултата научној јавности

Резултати овог истраживања су једним делом објављени у виду оригиналних радова у часописима од међународног значаја. Планирано је да и преостали резултати овог истраживања буду публиковани у неком од истакнутих часописа од међународног значаја, као и да буду приказани на научним и стручним скуповима у форми усмене или постер презентације.

ЗАКЉУЧАК

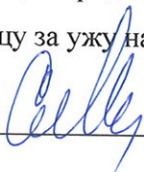
На основу свега наведеног, Комисија за оцену завршене докторске дисертације кандидаткиње Марије Р. Секулић, под називом „Хигијенско-нутритивни статус као предиктор здравља становништва Србије“ сматра да је истраживање у оквиру дисертације адекватно постављено и спроведено.

Комисија закључује да докторска дисертација кандидаткиње др Марије Р. Секулић под менторством проф. др Неле Ђоновић, ванредног професора Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Хигијена и екологија и доц. др Драгана Васиљевића доцента Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Хигијена и екологија, представља оригинални научни допринос у испитивању утицаја хигијенско-нутритивних фактора на настанак поремећаја ухрањености код одраслих особа у Републици Србији.

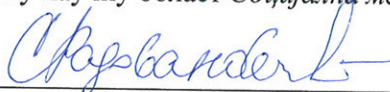
Комисија предлаже Наставно-научном већу Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу да докторска дисертација под називом „Хигијенско-нутритивни статус као предиктор здравља становништва Србије“ кандидаткиње др Марије Р. Секулић буде позитивно оцењена и одобрена за јавну одбрану.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Сања Коцић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Социјална медицина*, председник



Доц. др Снежана Радовановић, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Социјална медицина*, члан



Проф. др Александар Ђорац, редовни професор Медицинског факултета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици за ужу научну област *Превентивна медицина - Хигијена и хумана екологија*, члан

